

OD IGLE DO LOKOMOTIVE

GLAZBENI PROIZVODI SREDNJE I STARIJE GENERACIJE SKLADATELJA, UPAKIRANI U ETNIČKE BOJE KONTINENATA, DRŽAVA, KLIMA I KRAJEVA IZ KOJIH DOLAZE - BILO TO ZVUKOVNO, INSTRUMENTACIJSKI ILI RITMIČKI - NEŠTO SU ŠTO SE KOD MLAĐE GENERACIJE, ONE DO TRIDESET PET GODINA, UGLAVNOM NE ČUJE I NE VIDI

PETRA PAVIĆ

Koncerti Svjetskih dana nove glazbe u sklopu Muzičkog biennala Zagreb

Nakon 2005., Zagreb je drugi put bio domaćinom Svjetskih dana nove glazbe, što je donijelo trinaest koncerata s djelima preko sedamdesetero skladatelja, najvećim dijelom inozemnih. Za uglavnom poslijepodneve koncerte u Muzeju Mimara i Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog, uz delegate Međunarodnoga društva za suvremenu glazbu i skladatelje čija su djela bila na programu, interes je pokazao i veliki broj zagrebačke publike, pa tako i one koja inače ne posjećuje bijenalske koncerte – doduše, ipak zahvaljujući prvenstveno nastupu djevojačkoga zbora Zvezdice, čiji su članovi obitelji i prijatelji napunili publiku u Muzeju Mimara. No, to ćemo svakako ocijeniti kao koristan "proboj" Biennala u šire krugove.

Odabir skladbi za ovogodišnje izdanje Svjetskih dana nove glazbe, koji je je načinio međunarodni žiri sastavljen od skladatelja i muzikologa, donio je zaista široku paletu misli, talenata, vještine, mašte i senzibiliteta skladateljskih osobnosti. Pritom je posebna pozornost posvećena djelima skladatelja u dobi do 35 godina, s obzirom da se na kraju festivala dodjeljuje godišnja nagrada za najbolju skladbu mladog autora.

NARATIVNOST IZVANGLAZBENOG SADRŽAJA Drugi je travanj-ski tjedan, dakle, protekao u svojevrsnoj atmosferi sajmišta, ali ne u negativnom smislu. Vreva i "razmjene" ovdje su se odnosile na glazbu – novu, samo ponegdje upitno suvremenu, za najrazličitije sastave, a uglavnom za domaće izvođače, koji su time najneposrednije potaknuti da dobiju recentne informacije o strujanjima nove glazbe u svijetu, direktno iz partitura koje su im se nalazile na pultevima posljednjih nekoliko tjedana.

Samo otvorenje Svjetskih dana nove glazbe, u malome Lisinskom, proteklo je u znaku udaraljkaša – ansambl Bing Bang i njegovog dirigenta Igora Lešnika – dok je na zatvaranju i proglašenju najbolje skladbe mladoga skladatelja nastupio austrijski ansambl, već poznat našoj publici iz prošle sezone Cantus ansambla – Ansambl Zeitfluss, predvođen dirigentom Edom Mičićem. Unutar tog okvira, u glazbenim se događanjima u zajedničkom nazivniku može nazrijeti, s jedne strane, skladateljeva potreba za narativnošću izvan glazbenog i popratnog sadržaja uz djelo i, s druge strane, zapravo uvijek prisutno preispitivanje zvukovnih mogućnosti instrumenta ili sastava za koji se piše, ponegdje maštovito i originalno, ali u slučajevima u kojima je to skladatelju bila jedina misao vodilja, naporno

i iritantno – kao što je to, nažalost bio slučaj sa skladbom *Osjetilni stroj* nizozemskoga autora Marcela Wirckxa za električnu gitaru i DVD.

Dramaturgije, glazbene strukture, razmišljanja o formi neke vrste, čini se, nekako su (možda trendovski?) u drugome planu, što je ponekad davalo zanimljive rezultate u zvuku. Tako se primjerice, u skladateljskim bilješkama o vlastitim skladbama mogu naći ideje i inspiracije mehanizmima svemirskih letjelica (Sergej Khismatov: *Kvartet činela*), astrološkim i astrolozijskim fenomenima (Vytautas Germanavičius: *Zmijonosac*, za kvartet saksofona), začaranim otocima Shakespeareove *Oluje* (Viviane Maigne: *Kalibanov san*, za glas solo), trenutkom odapinjanja strijele iz luka (Chi-Hin Leung: *Krajnji udar*, za kvartet tuba) i naravno umjetničkim slikama, pjesmama, romanima i vremensko-prostornim odnosima. Činjenica da su te sve skladbe pažljivo odabrane između preko četiri stotine prijavljenih ne jamči da je uspješno izbjegnuto povremeno koncentrirano čitanje zanimljive priče iz kataloga MBZ-a za vrijeme dok se na pozornici događala glazba.

SAMO POPITI ČAŠU VINA Koncerti su bili, zapravo, tematski – prikazi odabranih skladbi za određeni sastav. Razni sastavi i razne kombinacije – od već spomenutoga udaraljkaškog ansambla Bing Bang, unutar kojeg smo čuli, primjerice, i kvartet činela, preko Gudačkog kvarteta *Song* sa solistima na električnim gitarama, vokalnih solista sa i bez elektronike, puhačkih ansambala poput Kvarteta tuba XL, Zagrebačkog kvarteta saksofona i i New Sax Quarteta, Simfonijskog puhačkog orkestra OSRH, baroknog ansambla Camerate Garestin, Zagrebačkih solista do Big banda i Tamburaškog orkestra Hrvatske radiotelevizije i Djevojačkog zbora Zvezdice.

U zaista gustom mnoštvu zvukova i ideja, ali i rasporedu – svakog poslijepodneva dva koncerta zaredom – teško je biti pravedan slušatelj svakog djela. Na takvim festivalima, publici će pažnju privući uglavnom oni koji uvrste neki oblik ekscesa (umjetnički opravdanog ili ne), a velik utjecaj na recepciju imat će, naravno i kvaliteta izvedbe. U tom smislu, skladatelji koji su stigli u Zagreb imali su različite reakcije na ansamble koji su ih dočekali za izvedbu njihovih djela – bilo ih je izuzetno zadovoljnih, pa čak i ugodno iznenađenih, ali i onih koji su nakon razočaravajuće izvedbe htjeli, citiram: "samo popiti čašu vina". Tako su zagrebački ansambli i solisti imali priliku

pokazati vlastitu razinu profesionalnosti ili neprofesionalnosti (a nije je se uspjelo sakriti tamo gdje je najizraženija i standardna), kao i fleksibilnost i interpretacijsku spremnost za drukčije glazbene izražaje od uobičajenih.

POBJEDNIČKA "ŠKOLSKA" STRATEGIJA

Kvalitetom i maštovitošću, onom često utopijskom – simbioznom – skladateljskom i interpretacijskom, "odskočila" je *Glazba za barokni ansambl* turskoga skladatelja Ermana Özdemira u izvedbi Camerate Garestin, u kojoj je skladatelj, bez pretencioznih zahvata, uspio dobiti suvremeni zvuk baroknoga sastava, što je djelovalo kao kratko osvježenje unutar ponekad forsiranih htijenja za originalnim izvorima zvuka.

Mezzosopranistica Martina Gojčeta Silić vrlo je elegantno i s profesionalnom lakoćom izvela skladbu *Responzorij*, za glas i elektroniku, Akire Takaoka, a izvrstan Gudački kvartet Song je izveo skladbu koja je na završnom koncertu Svjetskih dana nove glazbe u Zagrebu i proglašena najboljom skladbom mladoga autora do 35 godina za 2011. Riječ je o *Gudačkom kvartetu br. 1* mlade tajvanske skladateljice Chiu-Yu Chou, koja je, u pomalo "školskoj" namjeri da istraži kombinacije instrumenata iz kvarteta, pronašla strategije koje su joj donijele nagradu. Zahvaljujući Kvartetu Song, ideja je predstavljena kako je i zamišljena.

Svjetski dani nove glazbe – taj, ovogodišnji u Zagrebu, "sajam" glazbe, na kojem se moglo naći sve "od igle do lokomotive", spontano je pokazao jednu možda interesantnu pojavu. Naime, glazbeni proizvodi srednje i starije generacije skladatelja, upakirani u etničke boje kontinenata, država, klima i krajeva iz kojih dolaze – bilo to zvukovno, instrumentacijski ili ritmički – nešto su što se kod mlade generacije, one do trideset pet godina, uglavnom ne čuje i ne vidi. Globalnost i umreženost, izgleda, ono su čime je voden mladi svjetski skladatelj. Hoće li to biti kratkotrajniji trend, nakon kojeg će uslijediti potpuno kontrastna situacija, ili će se razvijati u istom smjeru,

— DRAMATURGIJE, GLAZBENE STRUKTURE, RAZMIŠLJANJA O FORMI NEKE VRSTE, ČINI SE, NEKAKO SU (MOŽDA TRENDOVSKI?) U DRUGOME PLANU, ŠTO JE PONEKAD DAVALO ZANIMLJIVE REZULTATE U ZVUKU —

za vidjeti je na sljedećim Svjetskim danima nove glazbe 2012. u Belgiji, s nadom da će među prijavljenima, a onda i izabranim skladbama biti i onih hrvatskih autora. ■